

GHIORGHE PAPUC - OMAGIU UNUI COLEG ȘI PRIETEN -

Esențială, atunci când se încearcă evaluarea personalității și realizărilor profesionale ale unui coleg, este cunoașterea cvasitotalității împrejurărilor care i-au marcat parcursul. Am avut acest privilegiu timp de mai bine de 40 de ani, cât am fost coleg și prieten cu dr. Ghiorghie Papuc.

Născut în comuna Valu lui Traian de praznicul marelui mucenic cu același nume, în 26 aprilie 1946, Ghiorghie Papuc este fiul unor gospodari destoinici, Vasile și Alexandrina. A urmat școlile elementară și gimnazială din localitate până la 14 ani, sub îndrumarea unor dascăli de renume. După examenul de capacitate, a promovat în 1960 admiterea la Colegiul Național "Mircea cel Bătrân" din Constanța, cea mai prestigioasă instituție de învățământ liceal din oraș. A urmat cursurile acesteia până în 1964, având marele avantaj de a fi școlit de elita profesorilor constănțeni. În această perioadă s-a remarcat de asemenea pe plan sportiv, activând în echipa de volei a liceului. După promovarea examenului de bacalaureat în 1964, a optat pentru Facultatea de istorie din cadrul Universității București, pe care a frecventat-o în următorii 5 ani. Profesori eminenți, precum Emil Condurachi, Gheorghe Ștefan, Ion Nestor, N. Berza, Dumitru Almaș, Constantin C. Giurescu i-au fost mentori pe drumul către desăvârșirea cunoștințelor universitare, încheiate cu lucrarea de licență "Politica internă a domnitorului Matei Basarab".

De la 1 septembrie 1969, după cum el însuși ne-a relatat cu lux de amănunte, a intrat în marea familie a arheologiei, atunci când Muzeul Regional Dobrogea își pierde unul dintre întemeietori – Vasile Canarache. Mai bine de trei decenii a lucrat în acest domeniu, sub conducerea unei personalități remarcabile ale arheologiei românești, Adrian Rădulescu.

Încă din prima campanie de săpături la care a participat în anul 1970, a fost repartizat la Adamclisi, unde a lucrat la poarta de sud, împreună cu colegul său de facultate Radu Ocheșeanu, sub conducerea prof.univ. dr. Ion Barnea. Cercetările din acest important sit arheologic s-au concretizat în publicarea

primului volum din monografia *Tropaeum Traiani*, care a primit în anul 1979 premiul "Vasile Pârvan" al Academiei Române.

Activitatea lui Gh. Papuc a continuat în cadrul muzeului constănțean de-a lungul anilor următori, cuprinzând ghidaje, completarea inventarelor patrimoniului muzeal, cooptarea în Comisia pentru aplicarea Legii patrimoniului cultural național. O etapă decisivă pentru instituție a constituit-o în 1976-1977 reamenajarea expoziției în clădirea fostului Palat Comunal, prilej cu care Gh. Papuc, împreună cu ceilalți colegi, a depus eforturi susținute pentru mutarea patrimoniului și organizarea noului muzeu. Tot în 1977 a fost promovat muzeograf principal. În anul centenarului independenței de stat a României la Adamclisi au fost inițiate ample lucrări de valorificare a Monumentului Triumfal și a cercetărilor de aici. Gh. Papuc s-a implicat direct în lucrările de restaurare a monumentului și în amenajarea muzeului Tropaeum. Desfășurarea lucrărilor a fost urmărită cu mare interes de Vasile Vâlcu, un fost apropiat al lui Vasile Canarache, iar la încheierea acestora, complexul de la Adamclisi a fost inaugurat în prezența șefului statului.

Pe plan personal Gh. Papuc are parte de evenimente importante, primul dintre ele fiind căsătoria cu Maria Preda în 11 octombrie 1971; apoi a venit pe lume fiica lor, Ruxandra-Elena în 22 martie 1973, iar în 26 noiembrie 2007 s-a născut nepotul Antonio.

Din 1970 până în prezent Gh. Papuc a participat an de an la sesiunile științifice "Pontica" ale muzeului, precum și la manifestările de specialitate organizate pe plan național, la congrese și cursuri internaționale, în Italia, Franța și Germania.

Săpăturile arheologice de la Constanța, în care a fost direct implicat, au fost dintre cele mai variate, concentrându-se mai ales pe zona peninsulară: parcul catedralei, fundațiile unor blocuri de locuințe, curtea Școlii generale nr.2 (reședința episcopului Bretanion din sec. IV p.Chr.), poarta mare a cetății, catedrala episcopală de sub fundațiile hotelului Ibis, galeriile și traseul apeductului tomitan. În urma acestor investigații a publicat în 2005 teza sa de doctorat: *Tomis I. Aprovizionarea cu apă a cetății în epoca romană târzie*. I s-a încredințat responsabilitatea științifică asupra șantierelor arheologice de la Tomis, Ovidiu și Ulmetum, dar a făcut cercetări și la Histria, Valu-lui-Traian, Mangalia, Medgidia și pe valurile transdobrogene, aducându-și contribuția la clarificarea unor importante aspecte de ordin istoric.

Din punct de vedere muzeografic a participat, împreună cu colectivul muzeului la amenajarea expozițiilor de bază ale muzeelor de la Constanța, Mangalia, Histria, Adamclisi. În 1990 a fost numit director adjunct al Muzeului de Istorie Națională și Arheologie Constanța; în 2000 a primit titlul de doctor în arheologie al Universității "Ovidius" din Constanța și a devenit membru al Comisiei Naționale de Arheologie, iar din anul următor a devenit cercetător principal I la muzeul constănțean. Tot în această perioadă a condus proiectul „Cultura 2000”, prilej cu care au fost înregistrate inscripțiile de la Adamclisi și Histria, precum și cele de la bisericuțele săpate în cretă de la Murfatlar.

În luna septembrie 2002 numirea ca director al muzeului a constituit încununarea și recunoașterea muncii de o viață pusă în slujba cetății.

Din 2004 Gh. Papuc este membru în Consiliul comunei Valu-lui-Traian, implicându-se în activitățile comunității. Printre altele, a inițiat, în calitate de președinte al comisiei de cultură din consiliu, înfrățirea cu două localități din Turcia, având în vedere că în comună trăiesc familii de turci și tătari. Este în continuare la fel de stimat, deopotrivă de către colegi și de către toți cei care-l cunosc.

Să ne trăiești întru multi ani, cu sănătate, bucurie și cu același optimism și umor, dragă Gică!

Constantin CHERA*

LUCRĂRI PUBLICATE

I. Cărți

- Tropaeum Traiani I. Cetatea - Zidul de incintă*, București, 1979. (volum colectiv)
- Sistemul de apărare a litoralului vest-pontic în Dobrogea romană (sec. I - IV)*, Constanța, 2004.
- Tomis. Aprovizionarea cu apă a cetății în epoca romană târzie*, Constanța, 2005.
- Complexul muzeal de la Adamclisi*, Constanța, 2008, ghid arheologic.
- Monumente creștine din Dobrogea*, Silistra, 2008.

II. Lucrări individuale

- Câteva monede feudale din Țara Românească și Moldova, descoperite în Dobrogea*, Pontica 3 (1970), p. 391-395.
- Nouvelles données sur l'édification de la cite Tropaeum Traiani*, Pontica 6 (1973), p. 117-128.
- Ceramica romană târzie cu decor stampat, descoperită la Edificiul roman cu mozaic din Tomis*, Pontica 6 (1973), p. 153-192.
- Tezaurul de denari republicani și imperiali de la Casimcea (jud. Constanța)*, Pontica 7 (1974), p. 213-217.
- Un sarcofag de epocă romană din Tomis*, Pontica 7 (1974), p. 307-316.
- Câteva considerații privind construirea zidului de incintă al cetății Tropaeum Traiani*, Pontica 7 (1974), p. 325-337.
- Opaițe de import la Tomis*, Pontica 9 (1976), p. 201-205.
- Considerații asupra perioadei de sfârșit a cetății Tropaeum Traiani*, Pontica 10 (1977), p. 357-360.
- Tropaeum Traiani 1978. Sectorul „Poarta de vest”*, Materiale 13 (1979), p. 183-196.
- Despre apeductele Tomisului*, Pontica 15 (1982), p. 161-173.
- Câteva precizări în legătură cu cetatea Tropaeum Traiani*, Pontica 19 (1986), p. 159-170.
- O fibulă digitată de la Tropaeum Traiani și câteva considerații asupra fibulelor de acest tip*, Pontica 20 (1987), p. 207-216.
- Despre valurile transdobrogene*, Pontica 25 (1992), p. 323-329.
- Tipuri de apeducte pe litoralul vest-pontic*, Pontica 30 (1997), p. 237-250.

* Constantin CHERA: Muzeul de istorie Națională și Arheologie Constanța; e-mail: anroed@gmail.com.

- *Tomis, aprovizionarea cu apă potabilă în epoca romană și romană târzie*, Pontica 33-34 (2000-2001), p. 425-449.
- *Histria. Aprovizionarea cu apă în perioada romană și romană târzie*, Pontica 35-36 (2002-2003), p. 123-132.

III. Lucrări în colaborare

- *Monede grecești, romane și bizantine descoperite în Dobrogea, (I)*, Pontica 5 (1972), p. 467-485.
- *Recente descoperiri arheologice la Tomis*, Pontica 6 (1973), p.333-350.
- *Monede grecești, romane și bizantine descoperite în Dobrogea, (II)*, Pontica 6 (1973), p. 351-381.
- *Monede grecești, romane și bizantine descoperite în Dobrogea, (III)*, Pontica 7 (1974), p. 387-393.
- *Monede grecești, romane și bizantine descoperite în Dobrogea, (IV)*, Pontica 8 (1975), p. 429-446.
- *La céramique romaine tardive à décor estampé découverte à Tomis*, Pontica 9 (1976), p. 147-154.
- *Monede grecești, romane și bizantine descoperite în Dobrogea, (V)*, Pontica 9 (1976), p. 215-235.
- *Cercetările arheologice de la Ovidiu, municipiul Constanța. Raport preliminar*, Pontica 13 (1980), p. 275-283.
- *Date noi privind fortificația de la Ovidiu – municipiul Constanța (campania 1980)* Pontica 14 (1981), p. 211-216.
- *Date noi privind cercetările arheologice de la Ovidiu*, Pontica 17 (1984), p. 153-156.
- *Cercetări arheologice în fortificația romano-bizantină de la Ovidiu (municipiul Constanța)*, Materiale și cercetări arheologice, Vaslui, 1982, p. 169-171.
- *Un tezaur de denari din epoca lui Augustus descoperit în Dobrogea*, BSNR 77-79 (1983- 1985), p. 127-141.
- *Noi cercetări privind apeductul de la Ovidiu, jud. Constanța*, Pontica 27 (1994), p.209-221.
- *Poarta mare a cetății Tomis*, Pontica 31 (1998), p. 201-208.
- *Tomis – aprovizionarea cu apă potabilă în epoca romană și romană-târzie*, Pontica 33-34 (2000-2001), p. 425-449.
- *Histria – Aprovizionarea cu apă potabilă în perioada romană și romană târzie*, Pontica 35-36 (2002-2003), p. 123-132.
- *Despre aprovizionarea cu apă potabilă a cetății Callatis în epoca romană*, Pontica 40 (2007), p. 351-358.
- *Despre amplasarea metopelor de la monumentul triumfal Tropaeum Traiani*, Pontica 41 (2008), p. 393-402.
- *Les aqueducs de la cité romaine de Tropaeum Traiani*, Pontica 44 (2011), p. 323-341.
- *Recherches archéologiques de la fortification annexe de la cité Tropaeum Traiani* (1990-2006), Pontica 44 (2011), p. 343-365.

IV. Articole omagiale

- *Zaharia Covacef la 65 de ani de viață și 40 de ani de activitate în muzeu*, Pontica 40 (2007), p. 651-657.

Președintele României

Dorind a răsplăti meritele
domnului

Gheorghe M. Papuc,
Muzeul Național de Istorie și Arheologie, Constanța,

pentru meritele dovedite în descoperirea, protejarea, conservarea,
restaurarea și valorificarea capacităților și bunurilor
din patrimoniul cultural național,

Conferă Medalia „Meritul Cultural”
în clasa I categoria E
Dat în București la 7-2-2004 „Patrimoniul cultural național”

Președintele României
Ion Iliescu
Ministru
Cultură și Cultelor

Concursul Ordinilor
Heghelem

Decret nr. 37 Din 7-2-2004
Brevet M.C.C./nr. E, ab. I, 41 Nr. crt. 74/11

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
ACORDA

PREMIUL VASILE PÂRVAN

TOV. GHEORGHE PAPUC, AL. BARNEA, IOANA BOGDAN CATANICIU, MONICA MARGINEANU-
CARSTOIU

PENTRU Lucrarea: Tropaeum Traiani, I - cetatea

DAT ÎN BUCUREȘTI LA 16 iulie 1981

PREȘEDINTE,
*acad. Gheorghe Mihoc
Nr. 188 *G. Mihoc*

SECRETAR,
/prof. George Ciucu
membru corespondent
G. Ciucu

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA